

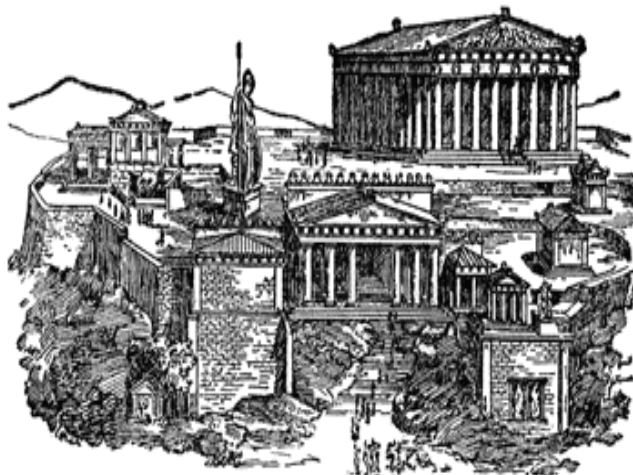
Ιωάννης Παναγιώτης Αμπελάς

Αρχαία Ελληνικά

Ομάδα Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών
Σπουδών Β' Λυκείου

Ανθολόγιο Αδίδακτων Κειμένων

Με επιλεγμένες ασκήσεις
Γραμματικής και Συντακτικού
Α' ΜΕΡΟΣ

Αναθεωρημένη
Έκδοση 2024

Για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας της Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών Β΄ Λυκείου μπορείς να αναζητήσεις υποστηρικτικό υλικό στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση (δεν απαιτούνται κωδικοί):

<https://eclass03.sch.gr/courses/5012017115/>

ή να σαρώσεις το QR απευθείας.

Αυτό το έργο © 2024 του Ιωάννη Παναγιώτη Αμπελά έχει άδεια χρήσης. Για να δείτε ένα αντίγραφο αυτής της άδειας, επισκεφθείτε τη διεύθυνση <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Σημείωση: Τα προτεινόμενα Αδίδακτα Κείμενα περιλαμβάνουν και Θέματα από την πλατφόρμα της Τράπεζας Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας που αναπτύχθηκε (MIS5070818-Τράπεζα θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γενικό Λύκειο-ΕΠΑΛ) και είναι διαδικτυακά στο δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) στη διεύθυνση (<http://iep.edu.gr/el/trapeza-thematon-arxiki-selida>). Ο Ι.Π. Αμπελάς είχε τον συντονισμό και την ευθύνη της επιστημονικής ομάδας των Θεματοδοτών που εκπόνησαν τα Θέματα για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών ΓΕΛ. Οι θεωρητικές επισημάνσεις και οι πίνακες για επιλεγμένα συντακτικά φαινόμενα της Αρχαίας Ελληνικής προέρχονται από το σχολικό εγχειρίδιο *Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας* της Π. Μπίλλα.

Περιεχόμενα

1. Αίσχινης, Κατὰ Κτησιφῶντος, §§5-6	5
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	6
2. Το κατηγορούμενο	7
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ.....	9
3. Ξενοφών, Κύρου Ἀνάβασις, Βιβλ. 5, κεφ. 4 §§3-7	11
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	12
4. Το αντικείμενο.....	13
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ.....	14
5. Οι ειδικές προτάσεις	15
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	15
6. Ἴσοκράτης, Ἀρχίδαμος, §§11.4-13.....	17
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	18
7. Θουκυδίδης, Ἱστορίαι, §§2.10.3-2.11.2	19
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	19
8. Το απαρέμφατο	21
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ	22
9. Οι ενδοιαστικές προτάσεις	24
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΝΔΟΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	24
10. Οι πλάγιες ερωτήσεις.....	25
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	25
11. Θουκυδίδης, Ἱστορίαι, §§2.12. 1.1-4.5	27
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	28
12. Ἴσοκράτης, Φίλιππος, §§111-112.....	29
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	30
13. Οι υποθετικοί λόγοι	31
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ	31
14. Α΄ & Β΄ Κλίση Ουσιαστικών	33
15. Γ΄ Κλίση Ουσιαστικών	34
16. Ανώμαλα Ουσιαστικά.....	35

17. Επίθετα - Ουσιαστικά.....	36
18. Αντωνυμίες.....	37
19. Αόριστος Β΄.....	39
20. Παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων.....	40

1. Αίσχίνης, Κατὰ Κτησιφῶντος, §§5-6

Ο Αίσχίνης με τον λόγο αυτόν αντιστρατεύεται με γραφήν (: γραπτή καταγγελία) παρανόμων στην πρόταση του Κτησιφώντα να τιμηθεί ο Δημοσθένης με χρυσό στεφάνι για τις υπηρεσίες του στην πόλη. Στο προοίμιον ο ρήτορας τόνισε την κρισιμότητα της απόφασης και την ανάγκη τήρησης των νόμων.

Τούτων δ' ἐχόντων οὕτως, καὶ τῶν καιρῶν ὄντων τῇ πόλει τοιούτων
 οἰοῦντας τινὰς αὐτοὺς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι, ἐν ὑπολείπεται μέ-
 ρος τῆς πολιτείας, εἴ τι καὶ γὰρ τυγχάνω γινώσκων, αἱ τῶν παρα-
 νόμων γραφαί. Εἰ δὲ καὶ ταύτας καταλύσετε ἢ τοῖς καταλύουσιν
 ἐπιτρέψετε, προλέγω ὑμῖν ὅτι λήσετε κατὰ μικρὸν τῆς πολιτείας
 τισὶ παραχωρήσαντες. Εὖ γὰρ ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι τρεῖς
 εἰσὶ πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ
 δημοκρατία, διοικοῦνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχίαι τοῖς
 τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς
 νόμοις τοῖς κειμένοις. Μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοεῖτω, ἀλλὰ σαφῶς
 ἕκαστος ἐπιστάσθω ὅτι ὅταν εἰσὶν εἰς δικαστήριον γραφήν παρα-
 νόμων δικάσων, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μέλλει τὴν ψήφον φέρειν περὶ
 τῆς ἑαυτοῦ παρρησίας. Διόπερ καὶ ὁ νομοθέτης τοῦτο πρῶτον ἔτα-
 ξεν ἐν τῷ τῶν δικαστῶν ὄρκῳ, «ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους,»
 ἐκεῖνό γε εὖ εἰδὼς ὅτι ὅταν διατηρηθῶσιν οἱ νόμοι τῇ πόλει, σῴζεται
 καὶ ἡ δημοκρατία.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

καιρός: χρονική συγκυρία, η κατάλληλη στιγμή, η ενδεδειγμένη περίοδος.

ὑπολαμβάνω: νομίζω, θεωρώ. **λανθάνω** (μέλ. λήσω): διαφεύγω της προσο-
 χής κάποιου, παραμένω άγνωστος, άόρατος, απαρατήρητος· 1. με αιτ. προσ.
 μόνο, λανθάνω τινά, ξεφεύγω της προσοχής κάποιου· 2. συχνά με μτχ., οπότε

η μτχ. μεταφράζεται ως ρήμα, και το λανθάνω με επίρρ., απροσδόκητα, απαρατήρητα, αόρατα. **τρόπος**: ο τρόπος ζωής. **οι έφεστηκότες**: οι άρχοντες. **έπίσταμαι**: γνωρίζω καλά.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «Μηδείς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἄγνοεῖτω ... σῶζεται καὶ ἡ δημοκρατία.»

Μονάδες 20

2. Ποια είναι τα είδη των πολιτευμάτων, σύμφωνα με τον ομιλητή, και ποια είναι η βασική διαφορά τους;

Μονάδες 10

3. **α.** τῶν καιρῶν, τῇ πόλει, τῆς πολιτείας: Να γράψετε τη δοτική πληθυντικού. (μονάδες 6)

β. ὑπολαμβάνετε: Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική ενεστώτα και αορίστου (στην ίδια φωνή και διάθεση). (μονάδες 4)

Μονάδες 10

4. **α.** Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των παρακάτω λέξεων του κειμένου (μονάδες 5):

γιγνώσκων: είναι στο

ὑμῖν: είναι στο

αἱ δημοκρατούμεναι: είναι στο

δικάσων: είναι στο

τῶν δικαστῶν: είναι στο

β. Μηδείς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἄγνοεῖτω: Με ποια δευτερεύουσα πρόταση επεξηγείται η αντωνυμία τοῦτ'(ο); Να τη γράψετε (μονάδες 3) και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της. (μονάδες 2)

Μονάδες 10

2. Το κατηγορούμενο

Κατηγορούμενο ονομάζεται το όνομα το οποίο, μέσω ενός συνδετικού ρήματος, αποδίδει στο υποκείμενο ή στο αντικείμενο μια ιδιότητα και το εντάσσει σε μια κατηγορία. Ως κατηγορούμενο μπορεί να τεθεί, όπως και στη Ν.Ε.:

α) Όνομα (ουσιαστικό ή επίθετο):

Ἡ πόλις **φρούριον** κατέστη. **Σοφούς** νόμιζε τοὺς εὖ περὶ τῶν μεγίστων λέγοντας.

Ν.Ε.: • Η Αθήνα είναι **πόλη**. • Τον έκριναν **ένοχο**.

β) Κάθε **λέξη** ή και ολόκληρη **πρόταση**, όταν λειτουργούν ως ονόματα:

Τί μὲν οὖν ἐστὶ μνήμη; [αντωνυμία]

Τὸ λέγειν ἄρα **πράττειν** ἐστίν. [απαρέμφατο]

Οὕτω Φίλιππος ἐστὶν **οἰοί ποτ' ἦσαν Λακεδαιμόνιοι**. [πρόταση]

Ν.Ε.: • **Ποιος** είναι αυτός; • Είσαι **ό,τι δηλώσεις**.

Όταν το κατηγορούμενο έχει επιρρηματική σημασία και συνδέεται με το υποκείμενο με ένα ρήμα το οποίο συνήθως σημαίνει κίνηση ή σκόπιμη ενέργεια, ονομάζεται **επιρρηματικό κατηγορούμενο** και δηλώνει τις επιρρηματικές σχέσεις του **τρόπου**, του **χρόνου**, του **τόπου**, του **σκοπού** και της **τάξης / σειράς**: μεταφράζεται με επιρρηματική έκφραση, επιρρηματική πρόταση ή αντίστοιχο νεοελληνικό επίθετο.

Μερικά από τα πιο συνηθισμένα επιρρηματικά κατηγορούμενα είναι τα ακόλουθα:

α) Τρόπου: ἄκων / ἀκούσιος (χωρίς τη θέλησή του), ἄπρακτος, ἄσμενος (με ευχαρίστηση), αὐτοκράτωρ (με απόλυτη εξουσία), αὐτόνομος, ἐκὼν / ἐκούσιος (με τη θέλησή του), ὑπόσπονδος (κατόπιν συμφωνίας):

Ἄσμενοι τὰς συμφορὰς τὰς ὑμετέρας ὀρώσιν.

Ὁ μὲν ἀδικῶν **ἐκὼν** ἀδικεῖ, ὁ δὲ ἀδικούμενος **ἄκων** ἀδικεῖται.

Ν.Ε.: Άκουγε **αμίλητος**.

β) Χρόνου: γέρων, ἐνιαύσιος (ετήσιος), νέος, ὄρθριος (τα ξημερώματα), σκοταῖος (τη νύχτα), τριταῖος (την τρίτη ημέρα):

Κατέβαινον εἰς τὰς κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη **σκοταῖοι**.

Ν.Ε.: Ἦρθε **πρωινός-πρωινός**.

γ) Τόπου: ἐφέστιος (στο σπίτι), θαλάσσιος, πελάγιος (στο ανοιχτό πέλαγος), ὑπαίθριος:

Ἀνήγοντο δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Χίου **πελάγιοι**.

δ) Σκοπού: βοηθός, εἰρηνοποιός, πρεσβευτής, στρατηγός, σύμβουλος, φύλαξ:

Ἡ πόλις, ὅταν ἡσυχίας ἐπιθυμήσῃ, **εἰρηνοποιούς** ἡμᾶς ἐκπέμπει.

Ν.Ε.: Πήγε **φύλακας** σε σχολεῖο.

ε) Τάξης / σειράς: πρῶτος, δεύτερος, ὕστερος, ὕστατος, τελευταῖος :

Πρῶτος δὲ πάντων Φείδων Ἀργεῖος νόμισμα ἔκοψεν.

Ὁ δὲ Ἱπποκράτης **ὕστερος** ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ Δῆλιον.

Ν.Ε.: Ἐφτασε **τελευταῖος**.

Ὅταν το κατηγορούμενο αποδίδει στο υποκείμενο προληπτικά μια ιδιότητα, δηλαδή μια ιδιότητα η οποία στην ουσία είναι το **αποτέλεσμα** της πράξης που δηλώνει το ρήμα της πρότασης, ονομάζεται **προληπτικό κατηγορούμενο** ή **κατηγορούμενο του αποτελέσματος**. συνδέεται με το υποκείμενο μέσω ενός ρήματος που δηλώνει εξέλιξη, μεταβολή ή αύξηση του υποκειμένου, όπως *αἴρωμαι* (υψώνομαι), *αὐξάνομαι*, *διδάσκομαι*, *ἐκπνέω* (φυσώ), *παρασκευάζομαι*, *ῥέω*, *τρέφομαι* κ.τ.ό., και μεταφράζεται στη Ν.Ε. με συμπερασματική πρόταση.

Τὴν πόλιν παρεσκευάσαμεν καὶ ἐς πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην **αὐταρκεστάτην**.

Ν.Ε.: Ο Νίκος σπουδάζει **μουσικός**.

Συνδεδετικά ρήματα: Το κατεξοχήν συνδεδετικό ρήμα είναι το ρήμα *εἰμί* (είμαι). Ως συνδεδετικά όμως χρησιμοποιούνται και άλλα ρήματα συγγενικά ως προς τη σημασία με το *εἰμί*, όπως *ὑπάρχω* (είμαι), *τυγχάνω* (συμβαίνει να είμαι), *διατελῶ* (είμαι συνεχώς), *ἔφυν* (γεννήθηκα, είμαι), *πέφυκα* (είμαι από τη φύση μου), *γίγνομαι* (γίνομαι), *καθίσταμαι* (γίνομαι), *ἀποβαίνω* (καταντώ, γίνομαι, αποδεικνύομαι), *φαίνομαι* κ.ά. Επίσης ως συνδεδετικά χρησιμοποιούνται: (α) τα **δοξαστικά**: *νομίζομαι* (θεωρούμαι), *κρίνομαι*, *ὑπολαμβάνομαι* (θεωρούμαι) κ.ά. β) τα **κλητικά**: *λέγομαι*, *καλοῦμαι*, *ὀνομάζομαι*, *ἀκούω* (έχω τη φήμη, χαρακτηρίζομαι) κ.ά. (γ) τα **μεταποιητικά** και **προχειριστικά**: *αἰροῦμαι* (εκλέγομαι), *ἀποδείκνυμαι* (διορίζομαι), *χειροτονοῦμαι* (εκλέγομαι), *λαγχάνω* (εκλέγομαι με κλήρο) κ.ά.

Ασκήσεις για το κατηγορούμενο

Να βρεθούν τα κατηγορούμενα και να διακριθεί το είδος τους (απλό, επιρρηματικό, προληπτικό, γεν. κατηγορηματική). Επίσης να δηλωθεί το πού αναφέρονται (στο υποκείμενο ή το αντικείμενο) και να αποδοθούν στη Νέα Ελληνική.

1. Ἄπαντα δοῦλα τοῦ φρονεῖν καθίσταται.

2. Ὁ Θηραμένης ἀπεκαλεῖτο κόθορνος.

3. Ἀπέδοσαν τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους.

4. Προκλῆς πρῶτος ἀνέστη.

5. Τιμόθεον δὲ αὐτῶν στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν.

6. Πάντων πρῶτος ἀξίως κέκριται.

7. Δήλη ἐδόκει ἢ ἐπιβουλή.

8. Εἰμι ἐν δικαίῳ.

9. Οἱ στρατιῶται ἦσαν ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους.

10. Τοιοῦτός εἰμι ἐγώ.

11. Σοφία μόνον τῶν χρημάτων ἀθάνατον.

12. Πάντας ἡγεῖτο φίλους αὐτῷ.

13. Λέγει ὥς οὐκ εἰμι τῶν ἀδυνάτων.

14. Οἱ πολέμιοι ἐπέθεντο αἰφνίδιοι.

15. Οἱ στρατιῶται ἐσκήνουν ὑπαίθριοι.

16. Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίνονται παῖδες δύο.

17. Τί με κωλύει κληροῦσθαι τῶν ἐννέα ἀρχόντων;

18. Οἱ Κορίνθιοι παραταξάμενοι τὰς ναῦς μετεώρους ἡσύχαζον.

19. Οὐδέν ἐσμεν.

20. Εἷασαν τὰς πόλεις αὐτονόμους.

3. Ξενοφῶν, Κύρου Ἀνάβασις, Βιβλ. 5, κεφ. 4 §§3-7

Η Κύρου Ἀνάβασις περιγράφει τη συμμετοχή σώματος 13.000 Ελλήνωνμισθοφόρων (των Μυρίων), από τη στιγμή που εντάχθηκαν στον στρατό του Κύρου και συμμετείχαν στην εκστρατεία εκείνου κατά του αδελφού του Αρταξέρξη. Μετά τον θάνατο του Κύρου, το ελληνικό στράτευμα βρέθηκε ακέφαλο εν μέσω εκατοντάδων χιλιάδων εχθρών. Οι Μύριοι κατόρθωσαν μετά από πολλές κακουχίες και περιπέτειες να φτάσουν στα παράλια του Εύξεινου Πόντου.

Ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος ὅτι πολέμοί εἰσιν αὐτοῖς οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα. Καὶ ἐδόκει καλέσαι ἐκείνους, εἰ βούλονται ξυμμαχίαν ποιήσασθαι· καὶ πεμφθεὶς ὁ Τιμησίθεος ἦκεν ἄγων τοὺς ἄρχοντας. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, συνήλθον οἳ τε τῶν Μοσσυνοίκων ἄρχοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔλεξε Ξενοφῶν, ἡρμήνευε δὲ Τιμησίθεος· ὦ ἄνδρες Μοσσύνοικοι, ἡμεῖς βουλόμεθα διασωθῆναι πρὸς τὴν Ἑλλάδα πεζῇ· πλοῖα γὰρ οὐκ ἔχομεν· κωλύουσι δὲ οὗτοι ἡμᾶς οὓς ἀκούομεν ὑμῖν πολεμίους εἶναι. Εἰ οὖν βούλεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν ξυμμάχους καὶ τιμωρήσασθαι εἴ τί ποτε ὑμᾶς οὗτοι ἠδίκησαν, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τούτους. Εἰ δὲ ἡμᾶς ἀφήσετε, σκέψασθε πόθεν αὖτις ἂν τοσαύτην δύναμιν λάβοιτε ξύμμαχον. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ ἄρχων τῶν Μοσσυνοίκων ὅτι καὶ βούλονται ταῦτα καὶ δέχονται τὴν ξυμμαχίαν.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

ἐπέκεινα: σε εκείνη την πλευρά. **Τιμησίθεος**: πολίτης της Τραπεζούντας, πρεσβευτής των Μοσσυνοίκων. **Μοσσύνοικοι**: Οι Μοσσύνοικοι είναι λαός που κατοικούσε στα νοτιανατολικά της Μαύρης Θάλασσας. Πήραν την ονομασία τους από τους **μόσσυνες**, τους ψηλούς πύργους στους οποίους κατοικούσαν. Ο Ξενοφών τους χαρακτηρίζει βαρβαρωτάτους, σκληροτάτους και αγριοτάτους πολεμιστές. **ἐρμηνεύω**: μεταφράζω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «Ἐντεῦθεν λέγει ... πολεμίους εἶναι.»

Μονάδες 20

2. Ποιο δίλημμα θέτει ο Ξενοφών στους Μοσσυνοίους και ποια θα είναι τα αποτελέσματα της απόφασής τους;

Μονάδες 10

3. Να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται:

Ξενοφῶν: γενική ενικού

ἡμεῖς: δοτική ενικού στο γ' πρόσωπο

τούτους: κλητική ενικού στο θηλυκό γένος

συνήλθον: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής στον χρόνο που βρίσκεται

εἶναι: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής στον μέλλοντα

Μονάδες 10

4. α. Να γράψετε τα **υποκείμενα** των ρημάτων / ρηματικών τύπων που σας δίνονται: ποιήσασθαι, πεμφθείς, συνήλθον, διασωθῆναι, εἶναι, λαβεῖν. (μονάδες 6)

β. Να εντοπίσετε στο κείμενο μία ειδική πρόταση και στη συνέχεια να αναγνωρίσετε τον συντακτικό της ρόλο και να αιτιολογήσετε την εκφορά της (μονάδες 4).

Μονάδες 10

4. Το αντικείμενο

Αντικείμενο ονομάζεται ο όρος της πρότασης που δηλώνει το πρόσωπο, το ζώο ή το πράγμα στο οποίο μεταβαίνει ή στο οποίο αναφέρεται η ενέργεια του υποκειμένου. Το αντικείμενο, όταν είναι ουσιαστικό ή λέξη / φράση σε θέση ουσιαστικού (ουσιαστικοποιημένη), τίθεται πάντοτε **σε μια από τις πλάγιες πτώσεις: γενική, δοτική, αιτιατική**. Ως αντικείμενο τίθεται:

α) Ουσιαστικό:

β) Επίθετο, μετοχή ή αντωνυμία:

γ) Απαρέμφατο (άναρθρο ή έναρθρο):

δ) Άκλιτη λέξη ή φράση με άρθρο:

Τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἠνδραπόδισε. (υποδούλωσε)

N.E.: • Δεν είπα ακόμη **το ναι**. • Ποιος είπε **το «μολών λαβέ»;**

ε) Εμπρόθετος προσδιορισμός με ή χωρίς άρθρο:

Ἑώρων τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εὐτυχοῦντας.

Διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους. (Σκότωσαν περίπου οχτακόσιους.)

N.E.: Μίλησα **στον διευθυντή**.

στ) Δευτερεύουσα ονοματική πρόταση

Τα **μεταβατικά ρήματα** διακρίνονται σε:

α) Μονόπτωτα: δέχονται ένα αντικείμενο ή περισσότερα στην ίδια πλάγια πτώση, τα οποία συνδέονται μεταξύ τους παρατακτικά ή χωρίζονται με κόμμα.

β) Δίπτωτα: δέχονται δύο αντικείμενα σε δύο διαφορετικές πλάγιες πτώσεις ή δύο αντικείμενα σε αιτιατική, από τα οποία το ένα είναι πρόσωπο και το άλλο πράγμα.

► Αντί της αιτιατικής πράγματος ως αντικείμενο μπορεί να τεθεί απαρέμφατο ή, όπως και στη N.E., δευτερεύουσα πρόταση.

Από τα δύο διαφορετικά αντικείμενα ενός δίπτωτου ρήματος το ένα ονομάζεται **άμεσο**, γιατί σ' αυτό μεταβαίνει άμεσα η ενέργεια του υποκειμένου, και το άλλο ονομάζεται **έμμεσο**, γιατί σ' αυτό μεταβαίνει έμμεσα η ενέργεια του υποκειμένου.

Άμεσο		Έμμεσο
αιτιατική		γενική ή δοτική
αιτιατική προσώπου	+	αιτιατική πράγματος ή απαρέμφατο ή δευτερεύουσα πρόταση
γενική		δοτική
απαρέμφατο ή δευτερεύουσα πρόταση		γενική ή δοτική

Ασκήσεις για το αντικείμενο

Με τη βοήθεια του Συντακτικού και της αντίστοιχης θεωρίας, να βάλετε στη σωστή πτώση τα αντικείμενα των ρημάτων.

1. Ἀθηναῖοι ἀδικοῦσιν (ἡμεῖς).
2. Δεόμεθα (ὕμεῖς) σῶσαι (ἡ ἡμετέρα πατρίς).
3. Ἡ πατρίς οὐκ ἐπιλανθάνεται (οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες).
4. Ἀκολουθεῖ συκοφαντία (ἡ ἀδικία).
5. Οἱ πολῖται ὠργίζοντο (οἱ ἄρχοντες).
6. Οἱ σύμμαχοι ἡμῶν δουλεύουσι (οἱ βάρβαροι)
7. Πειρῶ τοὺς συνοικοῦντάς (σύ) πάντας ἀγαθοὺς ἔχειν.
8. Μὴ (πάντες) πίστευε.
9. Οἱ ἄνθρωποι δέονται (οἱ φίλοι)
10. Ἐστρατήγει (αἱ νῆες) Ἀριστεύς.
11. Ἀφίσταμαι (ἡ συμμαχία).
12. Κινδυνεύω (ὁ ἔσχατος κίνδυνος).
13. Διδάσκει (σύ, ἡ στρατηγία).

14. Χρή μεταδιδόναι (τὸ βάρος, οἱ φίλοι).
 15. Ἀγόρατος κατεμήνυσε (οἱ ἄνδρες οὗτοι).
 16. Ἡ ἀδικία φέρει (αἰσχύνη, οἱ ἄνθρωποι).
 17. Οὕτως ἐχρῶντο (οἱ νόμοι).
 18. Οὐκ ἐμπλήσετε (ἡ θάλασσα, τριήρεις).
 19. Δοῦλος οὐκ εὐνοεῖ (ὁ δεσπότης).
 20. Ὁ ὀργιζόμενος ὀλίγον διαφέρει (ὁ μαινόμενος).

5. Οι ειδικές προτάσεις

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ ΜΕ:	ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ ΜΕ:	ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΩΣ:
ὅτι (αντικειμενική κρίση)	Οριστική Δυνητική οριστική	1. Αντικείμενα σε ρήματα: λεκτικά, γνωστικά, δεικτικά, αισθητικά 2. Υποκείμενα σε απρόσωπα ρήματα ή απρόσωπες εκφράσεις ανάλογης σημασίας 3. Επεξηγήσεις σε δεικτική αντωνυμία ή σε άλλον ὀρο
ὥς (υποκειμενική κρίση)	Δυνητική ευκτική Ευκτική του πλάγιου λόγου	

Ασκήσεις για τις ειδικές προτάσεις

α) Ποια θέση κατέχουν οι παρακάτω ειδικές προτάσεις; **β)** Πώς εισάγονται;
γ) Να δικαιολογήσετε την εκφορά τους. Επίσης, να αποδώσετε στη Νέα Ελληνική όλα τα παραδείγματα.

1. Λέγει ὁ κατήγορος ὥς ὕβριστῆς εἰμι.

2. Οἶδα μὲν ὅτι πάντες εἰώθασι πλείω χάριν ἔχειν τοῖς ἐπαινοῦσιν ἢ τοῖς συμβουλευουσιν.

3. Οὐκ ἄδηλόν ἐστιν ὅτι ῥαδίως τῶν πολεμίων ἐπικρατήσομεν.

4. Φανερόν ἦν τόδε, ὅτι ἡμεῖς μὲν χρήματα οὐκ εἶχομεν, οἱ δὲ βάρβαροι εἶχον ἄφθονα.

5. Ἄνῆρ τῶν πελταστῶν ἔλεγεν ὅτι γινώσκοι τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων.

6. Ὅτι μέντοι βελτίω οὐδεὶς ἂν συμβουλεύσειε, σαφῶς εἰδέναι νομίζω.

7. Ὡ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε, ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε ἐστασίαζον, εἰ ἄλλον εἴλεσθε.

8. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλογίζοντο ὡς Λύσανδρος τετελευτηκῶς εἴη καὶ τὸ στράτευμα ἀποκεχωρήκοι καὶ Κορίνθιοι οὐκ ἠκολούθουν αὐτοῖς.

9. Λέγει Πτολεμαῖος ὅτι Περδίκκας πρῶτος ἐνέβαλεν ἐς τῶν Θηβαίων τὴν προφυλακὴν.

10. Ἠγγέλθη ὅτι τεθνηκότες εἶεν.

6. Ίσοκράτης, *Ἀρχίδαμος*, §§11.4-13

Το 366 π.Χ. η Σπάρτη οδηγήθηκε σε πολιτική απομόνωση, καθώς οι Πελοποννήσιοι σύμμαχοί της υπέγραψαν συνθήκη ειρήνης με τους Θηβαίους. Με αυτήν αναγνωριζόταν η ανεξαρτησία της Μεσσήνης, γεγονός που αποτελούσε τεράστιο πλήγμα για τα σπαρτιατικά συμφέροντα. Ο Ισοκράτης, που επιδίωκε να μην ενισχυθεί ακόμη περισσότερο η Θήβα, παρουσιάζει τον Αρχίδαμο να τοποθετείται αρνητικά απέναντι σε αυτήν την εξέλιξη και να προσπαθεί να τονώσει το ηθικό των συμπατριωτών του.

Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἀφέμενοι τῆς ἡμετέρας φιλίας τὰς αὐτῶν πόλεις ἀπώλεσαν, εἰς στάσεις καὶ σφαγὰς καὶ πολιτείας πονηρὰς ἐμβαλόντες, οὗτοι δ' ἡμᾶς ἤκουσι κακῶς ποιήσοντες· τὴν γὰρ δόξαν, ἣν ἡμῖν οἱ πρόγονοι μετὰ πολλῶν κινδύνων ἐν ἑπτακοσίοις ἔτεσιν κτησάμενοι κατέλιπον, ταύτην ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πείθουσιν ὑμᾶς ἀποβαλεῖν, ἥς οὔτ' ἀπρεπεστέραν τῇ Λακεδαίμονι συμφορὰν οὔτε δεινότεραν οὐδέποτ' ἂν εὐρεῖν ἠδυνήθησαν. Εἰς τοῦτο δ' ἤκουσι πλεονεξίας καὶ τοσαύτην ἡμῶν κατεγνώκασιν ἀνανδρίαν ὥστε, πολλάκις ἡμᾶς ἀξιώσαντες ὑπὲρ τῆς αὐτῶν πολεμεῖν, ὑπὲρ Μεσσήνης οὐκ οἴονται δεῖν κινδυνεύειν, ἀλλ' ἔν' αὐτοὶ τὴν σφετέραν αὐτῶν ἀσφαλῶς καρπῶνται, πειρῶνται διδάσκειν ὑμᾶς ὡς χρὴ τοῖς ἐχθροῖς τῆς ἡμετέρας παραχωρῆσαι, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπαπειλοῦσιν, ὡς εἰ μὴ ταῦτα συγχωρήσομεν ποιησόμενοι τὴν εἰρήνην κατὰ σφᾶς αὐτούς.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

ἀφήμι/ίεμαι: αφήνω. **ἀφέμενοι τῆς ἡμετέρας φιλίας**: αφού αρνήθηκαν τη δική μας φιλία. **ἀφίσταμαι**: αποστατώ, στασιάζω. **ἀπόλλυμι**: καταστρέφω, αφανίζω. **στάσις**: η επανάσταση. **ἐμβάλλω**: ρίχνω μέσα σε. **ἀποβάλλω**: ρίχνω μακριά, απορρίπτω, χάνω. **τοσαύτην ἡμῶν κατεγνώκασιν ἀνανδρίαν**: τόσο μεγάλη δειλία μας έχουν καταλογίσει. **συγχωρῶ**: έρχομαι στο ίδιο σημείο, συμφωνώ, συναινώ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «*Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ... εὐρεῖν ἡδυνήθησαν*».

Μονάδες 20

2. Με ποια επιχειρήματα ο Αρχίδαμος προσπαθεί να αποτρέψει το ενδεχόμενο ειρήνης με πιθανή ανεξαρτησία της Μεσσήνης;

Μονάδες 10

3. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

πολύ: το επίρρημα στον υπερθετικό βαθμό

κακῶς: αιτιατική πληθυντικού στο θηλυκό γένος και στον συγκριτικό βαθμό

ταύτην: η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

κατέλιπον: γ' πληθυντικό στον παρακείμενο της μέσης φωνής

πείθουσιν: γ' ενικό ευκτικής στον μέλλοντα της μέσης φωνής

Μονάδες 10

4. α. Να γράψετε το ζητούμενο στην παρένθεση για καθέναν από τους παρακάτω όρους του κειμένου (μονάδες 6):

- *κατέλιπον* (αντικείμενο / αντικείμενα)
- *πείθουσιν* (αντικείμενο / αντικείμενα)
- *πολεμείν* (υποκείμενο)
- *καρπῶνται* (υποκείμενο)

β. *ὡς χρή τοῖς ἐχθροῖς τῆς ὑμετέρας παραχωρῆσαι*: Να αναγνωρίσετε την παραπάνω δευτερεύουσα πρόταση ως προς το είδος και τη συντακτική της λειτουργία (μονάδες 2) και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της στο πλαίσιο της επιχειρηματολογίας του ομιλητή (μονάδες 2).

β'. *τὴν γὰρ δόξαν, ἣν ἡμῖν οἱ πρόγονοι μετὰ πολλῶν κινδύνων ἐν ἑπτακοσίοις ἔτεσιν κτησάμενοι κατέλιπον, ταύτην ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πείθουσιν ὑμᾶς ἀποβαλεῖν*: Να διακρίνετε τους προτάσεις στο απόσπασμα που τους δίνεται (μονάδες 2) και να τους αναγνωρίσετε ως τους το είδος τους (μονάδες 2).

Μονάδες 10

7. Θουκυδίδης, *Ιστορίαι*, §§2.10.3-2.11.2

Ο Θουκυδίδης αφού έχει αναφερθεί στις προετοιμασίες των Πελοποννησίων και στη συγκέντρωση των δυνάμεών τους στον Ισθμό της Κορίνθου, ενόψει της εισβολής στην Αττική, παραθέτει τον λόγο του Αρχίδαμου.

Καὶ ἐπειδὴ πᾶν τὸ στράτευμα ξυνειλεγμένον ἦν, Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἠγείτο τῆς ἐξόδου ταύτης, ξυγκαλέσας τοὺς στρατηγούς τῶν πόλεων πασῶν καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει καὶ ἀξιολογωτάτους παρήνει τοιάδε. Ἄνδρες Πελοποννήσιοι καὶ ξύμμαχοι, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ ἐν αὐτῇ Πελοποννήσῳ καὶ ἔξω ἐποίησαντο, καὶ ἡμῶν αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι οὐκ ἄπειροι πολέμων εἰσὶν· ὅμως δὲ τῇσδε οὕπῳ μείζονα παρασκευὴν ἔχοντες ἐξήλθομεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πόλιν δυνατωτάτην νῦν ἐρχόμεθα καὶ αὐτοὶ πλείστοι καὶ ἄριστοι στρατεύοντες. Δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι μήτε ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης ἐνδεεστέρους. Ἡ γὰρ Ἑλλὰς πᾶσα τῇδε τῇ ὁρμῇ ἐπῆρται καὶ προσέχει τὴν γνώμην, εὖνοιαν ἔχουσα διὰ τὸ Ἀθηναίων ἔχθος πρᾶξαι ἡμᾶς ἃ ἐπινοοῦμεν.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

οἱ ἐν τέλει: αυτοὶ που κατέχουν αξιώματα, οἱ ἄρχοντες. **ἐξέρχομαι**: βγαίνω ἔξω, αναχωρῶ, εκστρατεύω. **οὕπῳ**: ὅχι ἀκόμα. **τῆς δόξης**: ἀπὸ τῆς φήμης **ἐπαίρομαι**: υπερηφανεύομαι, βρίσκομαι σε ἀναταραχή, ἀναστατώνομαι. **τὸ ἔχθος**: τὸ μίσος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τὴ νεοελληνικὴ ἀπόδοση τοῦ ἀποσπάσματος: «Ἄνδρες Πελοποννήσιοι καὶ ξύμμαχοι, ... ἄριστοι στρατεύοντες.»

Μονάδες 20

2. Γιατί κατά τον Αρχίδαμο είναι εφικτή και αναγκαία η εισβολή των Πελοποννησίων στην Αττική;

Μονάδες 10

3. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

ἄριστοι: το επίρρημα στον συγκριτικό βαθμό

ἔχθος: δοτική πληθυντικού

ἔχοντες: γ' ενικό ευκτικής αορίστου στην ενεργητική φωνή

ἐξήλθομεν: β' ενικό προστακτικής αορίστου

πρᾶξαι: απαρέμφατο παρακειμένου στην ίδια φωνή

Μονάδες 10

4. α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των παρακάτω λέξεων του κειμένου που βρίσκονται στη γενική πτώση (μονάδες 6):

τῶν Λακεδαιμονίων: είναι στο

τῆς ἐξόδου: είναι στο

πασῶν: είναι στο

ἡμῶν: είναι στο

πολέμων: είναι στο

τῶν πατέρων: είναι στο

β. Να αναγνωριστεί το είδος και η συντακτική λειτουργία των προτάσεων που ακολουθούν: ἐπεὶ δὲ πᾶν τὸ στράτευμα ξυνειλεγμένον ἦν, ἃ ἐπινούμεν. (μονάδες 4)

α'. Δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι μήτε ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης ἐνδεεστέρους.: Να εντοπίσετε τις λέξεις που δημιουργούν σύγκριση στο παραπάνω χωρίο και να καταγράψετε τον α' και β' όρο σύγκρισης. (μονάδες 6)

β'. Να γράψετε το υποκείμενο και το αντικείμενο των μετοχῶν ἔχοντες και ἔχουσα. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

8. Το απαρέμφατο

	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΘΕΣΗ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
Έναρθρο	Υποκείμενο	Αἰσχρὸν καὶ ἄδικον τὸ πλεονεκτεῖν .
	Αντικείμενο	Τὸ ἀντιλέγειν μὴ κάλει λοιδορεῖσθαι.
	Κατηγορούμενο	Ἔστω τὸ ἀδικεῖν τὸ βλάπτειν ἐκόντα παρὰ τὸν νόμον.
	Επεξήγηση	Τοῦτό φημι εἶναι σωφροσύνην, τὸ γινώσκειν ἑαυτόν.
	Ετερόπτωτος προσδιορισμός	Τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν . [γεν. συγκριτική]
	Επιρρηματικός προσδιορισμός	Ἐθαυμάζετο ἐπὶ τὸ εὐθύμως ζῆν . [εμπρόθ. της αιτίας]
Ἄναρθρο	Υποκείμενο - σε απρόσωπα λεκτικά, δοξαστικά, γνωστικά ρήματα (ειδικό απαρέμφατο) - σε απρόσωπα ρήματα, όπως δεῖ, χρή, ἔξεστι, ἔνεστι, προσήκει, πρέπει, μέλλει κ.ά., ή σε απρόσωπες εκφράσεις (τελικό απαρέμφατο)	- Λέγεται Ἀλκιβιάδην τοιάδε διαλεχθῆναι περὶ νόμων. - Δεῖ πολλὴν τὴν βοήθειαν εἶναι. - Οὐδετέροις πείθεσθαι προσήκει. - Καλόν ἐστι ἐλθεῖν εἰς τὴν πολεμίαν.
	Αντικείμενο - σε προσωπικά λεκτικά, δοξαστικά, γνωστικά ρήματα (ειδικό απαρέμφατο) - σε προσωπικά βουλευτικά, αποπειρατικά, παραχωρητικά δυνητικά, απαγορευτικά κ.ά. (τελικό απαρέμφατο)	- Ὅργιλους ἡμᾶς ἔσεσθαι νομίζω. - Οἱ Θηβαῖοι ἔγνωσαν δίκαια τὸν Εὐφρονα πεπονθέναι. - Ἀόριστα καὶ ἄσαφῇ πειρῶνται λέγειν.
	Κατηγορούμενο	Ἄρα τὸ ὁρᾶν οὐκ αἰσθάνεσθαι λέγεις;
	Επεξήγηση	Κάκεϊνό φημι, δεῖν τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ ἄγειν.
	Προσδ. αναφοράς	Ἡ ῥητορικὴ λέγειν γε ποιεῖ δυνατούς.
	Προσδ. σκοπού ή αποτελέσματος	Περικλῆς ἠρέθη λέγειν .
	Έγκλιση	Ἡ βουλὴ πρὶν διαβουλεύσαι κατελύθη.
	β΄ όρος σύγκρισης	Αἰρετώτερόν ἐστιν καλῶς ἀποθανεῖν ἢ ζῆν αἰσchrῶς.
	Απόλυτο	Τὸ ἐπ' ἐκείνοις εἶναι ἀπολώλατε.

Ασκήσεις για το απαρέμφατο

Να προσδιορισθεί η συντακτική θέση των άναρθρων και έναρθρων απαρεμφάτων. Να αποδώσετε στη Νέα Ελληνική όλα τα παραδείγματα.

1. Τὸ σιγᾶν κρεῖττον ἐστὶ τοῦ λαλεῖν.

2. Οἱ καρποὶ γεγόνασιν αἵτιοι τοῦ μὴ θηριωδῶς ζῆν ἡμᾶς.

3. Τὸ τὰς ἰδίας εὐεργασίας ὑπομιμνήσκειν ὁμοίον ἐστὶ τῷ τιμῆς ὀρέγεσθαι.

4. Ὅμοίως αἰσχρὸν ἐστὶ μηδένα φίλον ἔχειν καὶ πολλοὺς ἐτέρους μεταλλάττειν.

5. Τὸ λακωνίζειν πολὺ μᾶλλον ἐστὶ φιλοσοφεῖν ἢ φιλογυμναστεῖν.

6. Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

7. Πυνθάνομαι ταῦτα ἀπολογήσεσθαι Ἑρατοσθένη.

8. Ἄξιός ἐστι τοῦ παθεῖν ταῦτα.

9. Τοῦ ζῆν αὐτὸν ἀπεστέρησε.

10. Τοῦτ' ἐστὶ τὸ ζῆν, μὴ σεαυτῷ ζῆν μόνῳ.

11. Οἱ Πέρσαι οἷονται τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἂν ἀμελῶς ἔχειν.

12. Ἐξεστὶν ὑμῖν εὐεργέτας φανῆναι τῶν Λακεδαιμονίων.

13. Πυνθάνομαι δ' αὐτὸν καὶ περὶ τῶν συνθηκῶν μέλλειν λέγειν.

14. Δεῖ γράμματα μαθεῖν καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν.

15. Οἶμαί σε πολλῶν ἀκηκοέναι ταῦτα.

16. Φημί δεῖν αὐτὸς στεφανοῦσθαι.

17. Πάντα ἐποίει ὥστε τούτου ἀπαλλαγῆναι.

18. Ἐδέοντό μου προστάτην γενέσθαι.

19. Εἶλοντο Δρακόντιον τοῦ δρόμου ἐπιμεληθῆναι.

20. Ἀλέξανδρος ἔδωκε Φιλίππῳ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνῶναι.

9. Οι ενδοιαστικές προτάσεις

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ ΜΕ:	ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ ΜΕ:	ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΩΣ:
μή, ὅπως μή (φόβος μήπως γίνει κάτι ανεπιθύμητο) μή οὐ (φόβος μήπως δε γίνει κάτι επιθυμητό)	Υποτακτική Ευκτική του πλάγιου λόγου	1. Αντικείμενα σε ρήματα: φόβου, υποψίας, δισταγμού, ανησυχίας 2. Υποκείμενα σε απρόσωπες εκφράσεις ανάλογης σημασίας 3. Επεξηγήσεις σε δεικτική αντωνυμία ή σε άλλον όρο

Ασκήσεις για τις ενδοιαστικές προτάσεις

α) Ποια θέση κατέχουν οι παρακάτω ειδικές προτάσεις; **β)** Πώς εισάγονται; **γ)** Να δικαιολογήσετε την εκφορά τους. Επίσης, να αποδώσετε στη Νέα Ελληνική όλα τα παραδείγματα.

1. Φοβοῦνται μή πολλὰ δεινὰ πάθωσιν.

2. Οἱ Κορίνθιοι δέισαντες μή προδιδοῖτο ὑπὸ τινων ἢ πόλιν, μετεπέμψαντο τὸν Ἰφικράτην.

3. Δεδιότες μή νικηθῶσιν, ἀθύμως διέκειντο.

4. Ὑποπτεύομεν μή οὐ κοινοὶ ἀποβῆτε.

5. Οὔτε προσδοκία ουδεμία, μή ἂν ποτε οἱ πολέμιοι ἐξαπιναίως οὕτως ἐπιπλεύσειαν.

6. Κίνδυνος ἐστὶ μή οὐ δυνηθῶμεν πράξαι ταῦτα.

7. Ἔδεια μὴ πάθοιτέ τι.

8. Φόβος ἐστὶ τοῖς γονεῦσι μὴ στερηθῶσι τῶν οἰκειοτάτων γηροτρόφων.

9. Νῦν δὲ φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν.

10. Ἐφοβήθη τοῦτο, μὴ οὐκ ἔλθοι ἡ βοήθεια.

10. Οι πλάγιες ερωτήσεις

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ ΜΕ:	ΕΚΦΕΡΟΝΤΑΙ ΜΕ:	ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΩΣ:
ΟΛΙΚΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ Μονομελείς: <i>εἰ, ἐάν, ἄν, ἦν</i> Διμελείς: <i>εἰ - ἦ</i> <i>πότερον(-α) - ἦ</i> <i>εἴτε - εἵτε</i>	Οριστική Δυνητική οριστική Δυνητική ευκτική	1. Αντικείμενα σε ρήματα: ερωτηματικά, γνωστικά, λεκτικά, δεικτικά, σκέψης, φροντίδας, ἀπόπειρας, προσοχής 2. Υποκείμενα σε απρόσωπα ρήματα ή απρόσωπες εκφράσεις ἀνάλογης σημασίας 3. Επεξηγήσεις σε δεικτική αντωνυμία ή σε άλλον ὄρο
ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ Ερωτηματικές ἀντωνυμίες ή ερωτηματικά επιρρήματα Αναφορικές ἀντωνυμίες ή αναφορικά επιρρήματα	Απορηματική υποτακτική Ευκτική του πλάγιου λόγου	

Ασκήσεις για τις πλάγιες ερωτήσεις

α) Ποια θέση κατέχουν οι παρακάτω ειδικές προτάσεις; **β)** Πώς εισάγονται;
γ) Να δικαιολογήσετε την εκφορά τους. Επίσης, να αποδώσετε στη Νέα Ελληνική όλα τα παραδείγματα.

1. Λύσανδρος ἐρωτᾷ τί ἐστὶν ἄξιος παθεῖν.

2. Πειράσομαι μαθεῖν εἰ ἀληθές ἐστὶν ὃ λέγεις ἢ μή.

3. Ἀποροῦσι πότερον κακῶς τινὰς ποιεῖ ἢ οὐ.

4. Θεάσασθε οἷα ἡ κατάστασις ἡμῖν ἔσται τῆς στρατιᾶς.

5. Ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κάκεῖνο ἐξετάσαι, πῶς ποθ' οἱ πάλαι τὰς τιμὰς ἔνεμον.

6. Ἀδηλον ἦν εἴτε κρατήσαιεν εἴτε κρατηθεῖεν.

7. Οὐχ ἐώρων ποία δυνάμει Αἰγυπτίους ἂν ἐκολάσασθε.

8. Ὁ Κῦρος ἐπυνθάνετο ἤδη αὐτῶν καὶ ὁπόσῃν ὁδὸν διήλασαν καὶ εἰ οἰκοῖτο ἡ χώρα.

9. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ὅ,τι ἀποκρίνωμαί σοι.

10. Ἀγησίλαος ἐπεμέλετο τούτων τῶν παιδαρίων ὅπως συγκομίζοιντό ποι.

11. Θουκυδίδης, Ιστορίαι, §2.12. 1.1-4.5

Οι Λακεδαιμόνιοι απαίτησαν την ακύρωση του Μεγαρικού ψηφίσματος και τη διάλυση της Αθηναϊκής συμμαχίας, ενώ ο Περικλής κάλεσε με δημηγορία του τους συμπολίτες του να τους αντιμετωπίσουν δυναμικά. Μετά την εξίστρωση των «Πλαταϊκών», ο Θουκυδίδης παραθέτει κατάλογο των συμμάχων καθεμιάς από τις δύο πόλεις. Στη συνέχεια ακολουθεί ο λόγος του Αρχίδαμου, ενώ οι Αθηναίοι αποπέμπουν τον απεσταλμένο των Σπαρτιατών.

Τοσαῦτα εἰπὼν καὶ διαλύσας τὸν ξύλλογον ὁ Ἀρχίδαμος Μελήσιππον πρῶτον ἀποστέλλει ἐς τὰς Ἀθήνας τὸν Διακρίτου, ἄνδρα Σπαρτιάτην, εἴ τι ἄρα μᾶλλον ἐνδοῖεν οἱ Ἀθηναῖοι ὁρῶντες σφᾶς ἤδη ἐν ὁδῷ ὄντας. Οἱ δὲ οὐ προσεδέχοντο αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν οὐδ' ἐπὶ τὸ κοινόν· ἦν γὰρ Περικλέους γνώμη πρότερον νενικηκυῖα κήρυκα καὶ πρεσβείαν μὴ προσδέχεσθαι Λακεδαιμονίων ἐξεστρατευμένων· ἀποπέμπουσιν οὖν αὐτὸν πρὶν ἀκοῦσαι καὶ ἐκέλευον ἐκτὸς ὄρων εἶναι αὐθημερόν. Ξυμπέμπουσι τε τῷ Μελησίππῳ ἀγωγούς, ὅπως μηδενὶ ξυγγένηται. Ὁ δ' ἐπειδὴ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἐγένετο καὶ ἔμελλε διαλύεσθαι, τοσόνδε εἰπὼν ἐπορεύετο ὅτι «ἦδε ἡ ἡμέρα τοῖς Ἑλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει». Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ ἔγνω ὁ Ἀρχίδαμος ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδέν πω ἐνδώσουσιν, οὕτω δὴ ἄρας τῷ στρατῷ προυχώρει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

ξύλλογος: η συνέλευση. **ένδοϊεν· ένδίδωμι**: ενδίδω, υποχωρώ. **τὸ κοινόν**: οι άρχοντες. **έκτός ὄρων**: εκτός συνόρων. **άγωγός**: οδηγός, συνοδός. **συγγίγνομαι** (+ δοτ.): συναναστρέφομαι, συναντώ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «Τοσαῦτα εἰπὼν καὶ ... εἶναι αὐθημερόν.»

Μονάδες 20

2. Πώς αντιμετώπισαν οι Αθηναῖοι τον Μελήσιππο και πώς αυτός αντέδρασε;

Μονάδες 10

3. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

ἄνδρα: κλητική ενικού

ὁδῶ: κλητική ενικού

εἰπὼν: β΄ ενικό προστακτικής στον ίδιο χρόνο

ἀποπέμπουσιν: γ΄ ενικό υποτακτικής αορίστου στην ίδια φωνή και διάθεση

ἀκοῦσαι: γ΄ ενικό ευκτικής στον χρόνο που βρίσκεται

Μονάδες 10

4. α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις ή φράσεις του κειμένου: Τοσαῦτα, ὄντας, εἶναι, μηδενί. (μονάδες 4)

β. Να εντοπιστούν και να αναγνωριστούν ως προς το είδος τους οι δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις του κειμένου. (μονάδες 6)

Μονάδες 10

12. Ίσοκράτης, Φίλιππος, §§111-112

Για την τεκμηρίωση όσων συμβούλευσε τον Φίλιππο σχετικά με την ανάγκη να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην πανελλήνια εκστρατεία εναντίον των Περσών, ο Ισοκράτης επικαλέστηκε τα κατορθώματα των προγόνων του Μακεδόνα βασιλιά, για να ανατρέξει στη συνέχεια στα πεπραγμένα ενός από αυτούς, του Ηρακλή.

Ἐκεῖνος γὰρ ὁρῶν τὴν Ἑλλάδα πολέμων καὶ στάσεων καὶ πολλῶν ἄλλων κακῶν μεστὴν οὖσαν, παύσας ταῦτα καὶ διαλλάξας τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας ὑπέδειξε τοῖς ἐπιγιγνομένοις, μεθ' ὧν χρὴ καὶ πρὸς οὓς δεῖ τοὺς πολέμους ἐκφέρειν. Ποιησάμενος γὰρ στρατεῖαν ἐπὶ Τροίαν, ἥπερ εἶχε τότε μεγίστην δύναμιν τῶν περὶ τὴν Ἀσίαν, τοσοῦτον διήνεγκε τῇ στρατηγίᾳ τῶν πρὸς τὴν αὐτὴν ταύτην ὕστερον πολεμησάντων, ὅσον οἱ μὲν μετὰ τῆς τῶν Ἑλλήνων δυνάμεως ἐν ἔτεσι δέκα μόλις αὐτὴν ἐξεπολιόρκησαν, ὁ δ' ἐν ἡμέραις ἐλάττωσιν ἢ τοσαύταις καὶ μετ' ὀλίγων στρατεύσας ῥαδίως αὐτὴν κατὰ κράτος εἶλεν. Καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς βασιλέας τῶν ἐθνῶν τῶν ἐφ' ἑκατέρας τῆς ἡπείρου τὴν παραλίαν κατοικούντων ἅπαντας ἀπέκτεινεν· οὓς οὐδέποτ' ἂν διέφθειρεν, εἰ μὴ καὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἐκράτησεν.

Ενδεικτικό Λεξιλόγιο

διαλάττω τινά: συμφιλιώνω κάποιον. **ἐκφέρω πόλεμον:** κηρύσσω / κάνω πόλεμο. **διαφέρω:** υπερέχω. **μόλις:** με δυσκολία. **ἐκπολιορκῶ:** κυριεύω μετά από πολιορκία. **αἰρέω-ῶ:** συλλαμβάνω, κυριεύω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τη νεοελληνική απόδοση του αποσπάσματος: «Ποιησάμενος γὰρ στρατεῖαν ... κατὰ κράτος εἶλεν.»

Μονάδες 20

2. Να απαριθμήσετε ονομαστικά τα κατορθώματα του Ηρακλή που αναφέρονται στο κείμενο.

Μονάδες 10

3. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

οὖς: δοτική πληθυντικού στο θηλυκό γένος

μεγίστην: ο τύπος στον θετικό βαθμό και στο αρσενικό γένος

ῥαδίως: ο υπερθετικός βαθμός του επιρρήματος

ὁρῶν: απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια διάθεση

ἐκφέρειν: απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή

Μονάδες 10

4. α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παρακάτω λέξεις-φράσεις: κακῶν, τῶν περὶ τὴν Ἀσίαν, τῇ στρατηγίᾳ, μετ' ὀλίγων, ἅπαντας. (μονάδες 5)

β. Ἐκεῖνος ... ἐκφέρειν: Να βρεθούν οι μετοχές του αποσπάσματος και να αναγνωριστούν ως προς το είδος τους. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

13. Οι υποθετικοί λόγοι

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΥΠΟΘΕΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ

ΕΙΔΟΣ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΑΠΟΔΟΣΗ
1ο: Πραγματικό	εἰ + οριστική ο- ποιουδήποτε χρόνου	οποιαδήποτε έγκλιση
2ο: Αντίθετο του πραγματικού	εἰ + οριστική ιστορι- κού χρόνου	δυνητική οριστική
3ο: Προσδοκώμενο	ἐάν, ἄν, ἤν + υποτα- κτική	οριστική μέλλοντα
4ο: Αόριστη επανά- ληψη στο παρόν ή στο μέλλον	ἐάν, ἄν, ἤν + υποτα- κτική	οριστική ενεστώτα
5ο: Απλή σκέψη του λέγοντος	εἰ + ευκτική	δυνητική ευκτική
6ο: Αόριστη επανά- ληψη στο παρελθόν	εἰ + ευκτική (επανα- ληπτική)	οριστική παρατατι- κού ή δυνητική ορι- στική αορίστου

Ασκήσεις στους Υποθετικούς Λόγους

α) Να βρεθεί η υπόθεση και η απόδοση, και να αναγνωριστεί το είδος του υποθετικού λόγου σύμφωνα με το παρακάτω υπόδειγμα:

Εἰ μὲν καὶ σὺ φῆς τοιοῦτος εἶναι, διαλεγώμεθα.

Εἰ μὲν καὶ σὺ φῆς τοιοῦτος εἶναι: Δευτερεύουσα υποθετική πρόταση, εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο **εἰ**, εκφέρεται με οριστική (**φῆς**). Έχει ως απόδοση την κύρια πρόταση **διαλεγώμεθα** (υποτακτική) και σχηματίζεται **υποθετικός λόγος του πραγματικού** (εἰ + οριστική ⇒ οποιαδήποτε έγκλιση).

β) Να αποδώσετε τα παραδείγματα στη Νέα Ελληνική.

1. Εἴ τις δυσπολέμητον οἶεται τὸν Φίλιππον, ὀρθῶς μὲν οἶεται, λογισάσθω μέντοι τοῦτο.
2. Εἰ τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύματος.
3. Εἰ τότε πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλόμεθα.
4. Εἰ βούλοιο φίλος εἶναι, μέγιστος ἂν εἴης.
5. Εἴ σε μισῶ, ἀπολοίμην.
6. Ἐὰν ζητῇς καλῶς, εὐρήσεις.
7. Εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοὶ, ὥς σὺ φῆς, οὐκ ἂν ποτε ταῦτα ἔπασχον.
8. Ἐχρῆν αὐτούς, εἴπερ ἀληθῆ λέγουσιν, ἀνακαλεῖν Πάμφιλον.
9. Ἦν θάνῃ σύ, παῖς ὅδε ἐκφεύγει.
10. Τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον.
11. Εἴ τίς σε ἥρετο, τί ἂν ἀπεκρίνω;
12. Πάντων ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι.
13. Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεός ἐστιν, ἀπολαύετω τῆς καλῆς ταύτης καὶ λαμπρᾶς πανηγύρεως.
14. Εἰ μὲν ποτε ἠδίκησέ με, προσῆκεν αὐτῷ δίκην διδόναι.
15. Ἐάν ἐγὼ φαίνωμαι ἀδικεῖν, οὐ χρὴ με ἐνθέδε ἀπελθεῖν;

14. Α΄ & Β΄ Κλίση Ουσιαστικών

Να κλίνετε τα ουσιαστικά στον ενικό και πληθυντικό αριθμό:

τόν δυνάστην, τήν γήν, τάς γέφυρας, ἡ ἄνοια, τῆς εἰσόδου, τῷ περίπλῳ, ὁ Μίνως, τοῖς ὄστοις.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
ΟΝ.				
ΓΕΝ.				
ΔΟΤ.				
ΑΙΤ.				
ΚΛ.				
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
ΟΝ.				
ΓΕΝ.				
ΔΟΤ.				
ΑΙΤ.				
ΚΛ.				

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
ΟΝ.				
ΓΕΝ.				
ΔΟΤ.				
ΑΙΤ.				
ΚΛ.				
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
ΟΝ.				
ΓΕΝ.				
ΔΟΤ.				
ΑΙΤ.				
ΚΛ.				

15. Γ' Κλίση Ουσιαστικών

Να κλίνετε τα παρακάτω ουσιαστικά σε ενικό και πληθυντικό: τόν μάντιν, τῶν γονέων, τήν φειδώ, τήν ἄφιξιν, οἱ παῖδες, οἱ κήρυκες, τῶν ὀρέων, ὁ Κλέων, ὁ Θεμιστοκλῆς, τοῦ πατρός.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
ΟΝ.					
ΓΕΝ.					
ΔΟΤ.					
ΑΙΤ.					
ΚΛ.					
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
ΟΝ.					
ΓΕΝ.					
ΔΟΤ.					
ΑΙΤ.					
ΚΛ.					

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
ΟΝ.					
ΓΕΝ.					
ΔΟΤ.					
ΑΙΤ.					
ΚΛ.					
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
ΟΝ.					
ΓΕΝ.					
ΔΟΤ.					
ΑΙΤ.					
ΚΛ.					

16. Ανώμαλα Ουσιαστικά

Να κλίνετε τα παρακάτω ανώμαλα ουσιαστικά σε ενικό και πληθυντικό: ἡ γυνή, οἱ πρέσβεις, οἱ κύνες, τῶν νεῶν, τὰς χεῖρας, τόν Δία, τό ὕδωρ, τὸ πῦρ.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
ΟΝ.				
ΓΕΝ.				
ΔΟΤ.				
ΑΙΤ.				
ΚΛ.				
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
ΟΝ.				
ΓΕΝ.				
ΔΟΤ.				
ΑΙΤ.				
ΚΛ.				

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
ΟΝ.				
ΓΕΝ.				
ΔΟΤ.				
ΑΙΤ.				
ΚΛ.				
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
ΟΝ.				
ΓΕΝ.				
ΔΟΤ.				
ΑΙΤ.				
ΚΛ.				

17. Επίθετα- Ουσιαστικά

Να κλιθούν οι συνεκφορές: *πλήθος πολύ, ὄνομα μέγα, πάσης Ἑλλάδος, ταχείαν κρίσιν, ἄνδρες Ἕλληνες, μεγάλου βασιλέως.*

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

18. Αντωνυμίες

Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται (προσοχή και στον τονισμό). Όπου υπάρχουν διπλοί τύποι να γραφούν και οι δύο:

1. ἐγώ: δοτική ενικού στο γ' πρόσωπο
2. σοῦ: δοτική πληθυντικού στο ίδιο πρόσωπο
3. σε: γενική πληθυντικού στο γ' πρόσωπο
4. σφίσι(ν): η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό, στο β' πρόσωπο
5. οὗτος: κλητική ενικού στο θηλυκό γένος
6. ταύτας: η ίδια πτώση στο ουδέτερο γένος
7. τῇδε: η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό, στο ίδιο γένος
8. τόδε: ονομαστική πληθυντικού, στο θηλυκό γένος
9. τοιοῦτος: αιτιατική πληθυντικού, στο θηλυκό γένος
10. τοιούτω: η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό, στο αρσενικό γένος
11. αὐτός: η ίδια πτώση, στο ουδέτερο γένος
12. ἐμοῦ: η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό, στο γ' πρόσωπο, στο ουδέτερο γένος (για έναν κτήτορα)
13. σοί: αιτιατική πληθυντικού, στο α' πρόσωπο, στο αρσενικό γένος (για πολλούς κτήτορες)
14. ἐμαυτῶ: η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό, στο β' πρόσωπο, στο θηλυκό γένος
15. ἐαυτό: η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό, στο γ' πρόσωπο, στο αρσενικό γένος
16. σφίσιν αὐτούς: η ίδια πτώση στον ίδιο αριθμό, στο α' πρόσωπο, στο ίδιο γένος
17. ἀλλήλους: η ίδια πτώση στο ουδέτερο γένος
18. τίς (ερωτηματική): δοτική ενικού στο θηλυκό γένος
19. τίνες: ονομαστική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος
20. τινός: ο δεύτερος τύπος (ίδια πτώση, στο ίδιο γένος)
21. ἄττα: γενική πληθυντικού
22. τίνας: γενική πληθυντικού

- 23.** οὐδεμιᾶς: γενική πληθυντικού
- 24.** οὐδέσι(ν): αιτιατική ενικού στο θηλυκό γένος
- 25.** ὅσπερ: γενική πληθυντικού
- 26.** αἵπερ: η ίδια πτώση στον ενικό αριθμό, στο θηλυκό γένος
- 27.** ὅτου: η ίδια πτώση στον ενικό αριθμό, στο θηλυκό γένος
- 28.** ὧτινι: ο δεύτερος τύπος (ίδια πτώση, στο ίδιο γένος)
- 29.** ἅττα: αιτιατική πληθυντικού στο αρσενικό γένος
- 30.** οἷα: ίδια πτώση στο ουδέτερο γένος

19. Αόριστος Β΄

Να γραφεί ο Αόριστος β΄ των ρημάτων:

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤ/ΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤ/ΚΗ (Β΄ ΕΝΙΚΟ)	ΑΠΡΜΦ
καθορῶ					
λανθάνω					
ἀνέχομαι					
αἰσθάνομαι					
ἀπεχθάνομαι					
ὑφαιρῶ					
ἀφαιρέω-ῶ					
ἐφέπομαι					
προέχω					
ἐπιλαγχάνω					
διάγω					
καταλείπω					
ἀντιλαμβάνομαι					
ἐξευρίσκω					
ἀπέρχομαι					
συγγίγνομαι					
παροράω-ῶ					
πίπτω					
μανθάνω					

20. Παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων

α) Να γίνει παραθετική αντικατάσταση των επιθέτων (ίδιο γένος, αριθμός, πτώση).

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
δίκαια		
δυνατόν		
ώφελιμα		
φανερός		
ιερά		
ἄξιος		
δεινόν		
πλουσίους		
σοφὴν		
ξένος		
ἀναγκαῖοι		
καταφανεῖς (θηλ.)		
τραχύς		
ξυνήθη (θηλ.)		
ἴσης		
πολύν		
μέγα		
ταχεῖαν		
κακούς		
		ἀρίστοις
		κρατίστους
ὀλίγοις		
πολλούς		
πολλῇ		
καλὰ		

β) Να κλιθεί και στα τρία γένη ο συγκριτικός βαθμός των επιθέτων: *ταχύς*, *καλός*, *πολύς*.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝΟΜ.						
ΓΕΝ.						
ΔΟΤ.						
ΑΙΤ.						
ΚΛΗΤ.						

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝΟΜ.						
ΓΕΝ.						
ΔΟΤ.						
ΑΙΤ.						
ΚΛΗΤ.						

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝΟΜ.						
ΓΕΝ.						
ΔΟΤ.						
ΑΙΤ.						
ΚΛΗΤ.						

γ) Να γραφούν τα επιρρήματα στους άλλους βαθμούς:

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
πρόσω		
ἔξω		
μάλα		
πλησίον		
θαρραλέως		
ὀρθῶς		
βαρέως		
σφόδρα		
πάμπολυ		
ἔνδον		
ἐμπείρως		
βεβαίως		
ἀπλῶς		
	ὕστερον	
ῥαδίως		
μακρῶς		
κακῶς		
κακῶς		
κάτω		
ἀπεχθῶς		